

ارزیابی اثرات سطوح مختلف گیاه دارویی گیاه دارویی کاکوتی بر عملکرد و کیفیت لاشه در جوجه‌های گوشتی

سعید محمودی، علی رضا صفامهر و علی نوبخت

دانشگاه آزاد اسلامی - واحد مراغه

چکیده

این آزمایش جهت ارزیابی اثرات استفاده از سطوح مختلف گیاه دارویی گیاه دارویی کاکوتی بر عملکرد و کیفیت لاشه در جوجه‌های گوشتی انجام گردید. در این آزمایش تعداد ۳۰۰ قطعه جوجه‌ی گوشتی سویه‌ی راس - ۳۰۸ در قالب طرح کاملاً تصادفی با ۵ تیمار و ۳ تکرار (هر تکرار دارای ۲۰ قطعه جوجه) از سن ۱ تا ۴۲ روزگی مورد آزمایش قرار گرفتند. گروه‌های آزمایشی شامل ۱) شاهد (بدون استفاده از گیاه دارویی کاکوتی ۲) حاوی ۰/۵ درصد گیاه دارویی کاکوتی ۳) حاوی ۱ درصد گیاه دارویی کاکوتی ۴) حاوی ۱/۵ درصد گیاه دارویی کاکوتی و ۵) حاوی ۲ درصد گیاه دارویی کاکوتی بودند. نتایج حاصله نشان داد که استفاده از سطوح مختلف گیاه دارویی کاکوتی دارای اثرات معنی‌داری بر عملکرد و صفات لاشه‌ی جوجه‌های گوشتی می‌باشد ($P < 0/05$). بر این اساس، بالاترین مقدار خوراک مصرفی روزانه (۸۰/۲۸ گرم) و کمترین درصد چربی محوطه‌ی بطنی (۲/۴۶) در گروه آزمایشی ۵، در حالی که بالاترین درصد سینه (۳۶/۴۵) در گروه شاهد حاصل گردیدند. نتیجه‌گیری می‌شود که در جوجه‌های گوشتی استفاده ۲ درصدی از گیاه دارویی کاکوتی اثرات بهتری در بهبود عملکرد و صفات لاشه دارد.

واژگان کلیدی: جوجه‌ی گوشتی، کیفیت لاشه، گیاه دارویی کاکوتی، عملکرد

مقدمه

استفاده بی‌رویه از مواد شیمیایی و در راس آنها آنتی‌بیوتیک‌ها نه تنها موجب مشکلات عدیده‌ای در طیور گردیده است بلکه این مشکلات دامن‌گیر مصرف‌کنندگان نیز شده و عوارض گوناگونی را در آنها موجب گردیده است. لذا مرغداری ارگانیک امروزه طرفداران زیادی را پیدا کرده و تقاضا برای محصولات با منشأ طبیعی و آلی در حال افزایش است. که یکی از این مواد گیاهان دارویی می‌باشد. راحتی مصرف، نداشتن اثرات و باقیمانده‌های سوء در فرآورده‌های تولیدی و غنی‌سازی تولیدات از جمله مزایای ذکر شده برای این دسته از افزودنی‌ها می‌باشد. نوبخت و همکاران (۱۳۸۹) با استفاده ۰/۷۵ درصدی از مخلوط گیاهان دارویی گزنه، پونه و کاکوتی در جیره‌های غذایی جوجه‌های گوشتی بهبود عملکرد و صفات لاشه را در آنها گزارش نمودند. مدیری و همکاران (۱۳۸۹) اظهار داشتند که استفاده ۱/۵ درصدی از مخلوط گیاهان دارویی گزنه، پونه و کاکوتی موجب بهبود عملکرد و صفات لاشه در جوجه‌های گوشتی می‌گردد. آلچیک و همکاران (۲۰۰۳) اثرات مثبت استفاده از ترکیبات روغنی تعدادی از گیاهان وحشی روئیده شده در ترکیه بر عملکرد جوجه‌های گوشتی را گزارش نمودند. هرانز و همکاران (۲۰۰۴) نشان دادند که استفاده از عصاره‌های گیاهان درمنه، آویشن و رزماری باعث رشد سریع‌تر، بهبود هضم روده‌ای، قابلیت هضم نشاسته و قابلیت استفاده از ماده‌ی خشک جیره‌های غذایی در جوجه‌های گوشتی می‌گردد. آزمایش حاضر جهت ارزیابی اثرات سطوح مختلف گیاه دارویی کاکوتی بر عملکرد و صفات لاشه‌ی جوجه‌های گوشتی انجام گردید.

مواد و روش ها

در این آزمایش تعداد ۳۰۰ قطعه جوجه ی گوشتی سویه ی راس- ۳۰۸ در قالب طرح کاملاً تصادفی با ۵ تیمار و ۳ تکرار (هر تکرار دارای ۲۰ قطعه جوجه) از سن ۱ تا ۴۲ روزگی مورد آزمایش قرار گرفتند. گروه های آزمایشی شامل ۱) شاهد (بدون استفاده از گیاه دارویی کاکوتی ۲) حاوی ۰/۵ درصد گیاه دارویی کاکوتی (۳) حاوی ۱در صد گیاه دارویی کاکوتی (۴) حاوی ۱/۵در صد گیاه دارویی کاکوتی و (۵) حاوی ۲درصد گیاه دارویی کاکوتی بودند. جیره های آزمایشی بر پایه ی ذرت و کنجاله ی سویا بودند که با توجه به احتیاجات مواد مغذی توصیه شده توسط NRC (1994) برای دو دوره ی آغازین و رشد تنظیم گردیدند. به غیر از تیمار شاهد که از جیره ی پایه تغذیه شدند، ۴ تیمار باقیمانده هر کدام به ترتیب سطوح ۰/۵، ۱، ۱/۵ و ۲ در صد گیاه دارویی کاکوتی را دریافت نمودند. میزان خوراک مصرفی، افزایش وزن به صورت هفتگی مورد اندازه گیری قرار گرفتند و در انتهای دوره ی آزمایشی از هر تکرار ۲ قطعه جوجه (یکی نر و دیگری ماده) انتخاب و پس از ۱۰ ساعت گرسنگی، وزن کشتی و کشتار شدند و صفات لاشه اعم از وزن لاشه، در صد لاشه، در صد ران، سینه، جگر، چربی بطنی محاسبه گردیدند. داده های حاصل به کمک نرم افزار SAS آنالیز و میانگین ها با آزمون دانکن مقایسه شدند.

نتایج

نتایج حاصل از اثرات سطوح مختلف گیاه دارویی کاکوتی بر عملکرد جوجه های گوشتی در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱- اثرات سطوح مختلف گیاه دارویی کاکوتی بر عملکرد جوجه های گوشتی

تیمار	خوراک مصرفی (گرم)	افزایش وزن (گرم)	ضریب تبدیل
۱	۷۲/۰۴ ^b	۳۷/۶۶	۱/۹۲
۲	۷۸/۱۲ ^{ab}	۳۸/۹۲	۲/۰۴
۳	۷۸/۲۷ ^{ab}	۴۰/۳۹	۱/۹۴
۴	۸۰/۱۳ ^a	۳۸/۶۵	۲/۰۸
۵	۸۰/۲۸ ^a	۴۰/۶۳	۱/۹۸
SEM	۱/۹۱	۰/۹۴	۰/۰۵

a-b: در هرستون اعداد دارای حروف متفاوت از لحاظ آماری اختلاف معنی دار دارند ($P < 0/05$).

استفاده از سطوح مختلف گیاه کاکوتی در جیره های غذایی جوجه های گوشتی دارای اثرات معنی داری بر مقدار خوراک مصرفی آنها بود ($P < 0/05$). به طوری که بیشترین میزان خوراک مصرفی روزانه (۸۰/۲۸ گرم) در گروه آزمایشی ۵ و کمترین آن (۷۲/۰۴ گرم) در گروه شاهد حاصل گردید. از لحاظ عددی بالاترین مقدار افزایش وزن روزانه نیز در گروه آزمایشی ۵ و بهترین ضریب تبدیل غذایی در گروه شاهد مشاهده شدند.

اثرات استفاده از سطوح مختلف گیاه دارویی کاکوتی بر کیفیت لاشه ی جوجه های گوشتی در جدول ۲ نشان داده شده است. استفاده از سطوح مختلف گیاه دارویی کاکوتی دارای اثرات معنی داری بر کیفیت لاشه ی جوجه های گوشتی می باشد ($P < 0/05$). بر این اساس، کمترین درصد چربی بطنی (۲/۴۶) در گروه آزمایشی ۵ و بالاترین درصد لاشه (۳۷/۴۵) در گروه شاهد حاصل گردید. در عین حال از لحاظ آماری تفاوت معنی داری در این خصوص بین گروه شاهد و گروه های آزمایشی دیگر به غیر از گروه آزمایشی ۳ مشاهده نگردید. هر چند در

بقیه صفات لاشه تفاوت معنی داری بین گروه های مختلف آزمایشی مشاهده نشد، لیکن از لحاظ عددی بالاترین درصد سنگدان، جگر و دستگاه گوارش نیز در گروه آزمایشی ۵، در حالی که بالاترین درصد لاشه و ران در گروه شاهد حاصل گردیدند.

جدول ۲- اثر سطوح مختلف گیاه دارویی کاکوتی بر کیفیت لاشه های جوجه های گوشتی

a-b: در هرستون اعداد دارای حروف متفاوت از لحاظ آماری اختلاف معنی دار دارند ($P < 0.05$).

بحث

افزایش مصرف خوراک با اضا شدن به سطح گیاه دارویی کاکوتی در جیره ها می توان علل مختلفی داشته باشد که از بین آنها می توان به بالا رفتن الیاف خام جیره ها و افزایش سرعت عبور مواد غذایی در دستگاه گوارش، از بین رفتن سلول های مزاحم در دستگاه گوارش با توجه به خواص ضد میکروبی ترکیبات موجود در گیاه کاکوتی و ارتقاء سطح ایمنی و سلامتی پرند و خوشخوراک نمودن جیره ها اشاره کرد که همه اینها موجب افزایش مقدار خوراک مصرفی گردیده اند. خاصیت ضد میکروبی موجود در گیاهان دارویی با از بین بردن جمعیت میکروبی مضر در دستگاه گوارش می توانند بازده جذب اسیدهای آمینه را افزایش داده و از تبدیل شدن آنها به سایر فرآورده ها در لاشه از قبیل چربی جلوگیری نمایند. لذا موجب بهبود صفات لاشه از جمله کاهش چربی محوطه ای بطنی می شوند از جمله معایب میکروب های مضر در دستگاه گوارش فعالیت های مربوط به تجزیه ی اسیدهای آمینه و تولید آمونیاک می باشد. بهبود در عملکرد و صفات لاشه با استفاده از مخلوط ها و سطوح مختلف گیاهان دارویی گزنه، پونه و کاکوتی را نوبخت و همکاران (۱۳۸۹) و مدیری و همکاران (۱۳۸۹) نیز گزارش نموده بودند.

نتیجه گیری می شود که استفاده ۲ درصدی از گیاه دارویی کاکوتی دارای اثرات معنی داری بر عملکرد و صفات لاشه در جوجه های گوشتی می باشد.

منابع

- ۱- مدیری، ع.، نویخت، ع. و مهمان نواز، ی. ۱۳۸۹. بررسی اثرات سطوح مختلف مخلوط گیاهان دارویی گزنه، پونه و کاکوتی بر عملکرد و صفات لاشه‌ی جوجه‌های گوشتی. مجموعه مقالات چهارمین کنگره علوم دامی.
- ۲- نویخت، ع.، رحیم زاده، م. ر. و مهمان نواز، ی. ۱۳۸۹. اثرات سطوح مختلف گیاهان دارویی گزنه، پونه و کاکوتی در دوره های آغازین و رشد بر عملکرد و صفات لاشه در جوجه‌هایی گوشتی. . مجموعه مقالات چهارمین کنگره علوم دامی.

3. Alcicek, A., M. Bozkurt., and M. Cabuk. 2003. The effect of an essential oil combination derived from selected herbs growing wild in turkey on broiler performance. South African Journal of Animal Science. 33 (2): 89-94.

Investigation the effects of using different levels *Zizaphora (Thymus vulgaris)* medicinal plant on performance, carcass quality

Mahmodi, S., Safamehr, AR and Nobakht, A

Islamic Azad University- Maragheh Branch

Abstract:

This experiment was conducted to evaluate the effects using different levels of *Zizaphora (Thymus vulgaris)* medicinal plant on performance and carcass traits of broilers. This experiment was conducted in a completely randomized design with 300 of broiler (Ross-308) in 5 treatment and 3 replicate (with 15 hen in each replicate) from 1 to 42 days and included: 1) control group without using any medicinal plants, in 2 until 5 treatments the level of artichoke were 0.05, 1, 1.5 and 2 percent. The results showed that the using of different levels of *Zizaphora* medicinal plant have significantly effects on performance, and carcass traits of broilers ($P < 0.05$). The highest amount of daily feed intake (80.28 g), the lowest was percent of abdominal fat (2.46) were observed in 5 experimental group, whereas the highest percent of breast meat (36.45) was observed in control group. The overall results showed that the using 2% of *Zizaphora* medicinal plant has positive effects on performance and carcass traits of broilers.

Keywords: Broilers, Carcass traits, Performance, *Zizaphora*